

שיעור 3: המוציא מחבירו עליו הראיה (ב, א)

הקדמה

כתב רש"י בדיבור הראשון על משנת 'שניים אוחזין':

'שנים אוחזין בטלית - דוקא אוחזין, דשניהם מוחזקים בה ואין לזה כח בה יותר מזה, שאילו היתה ביד אחד לבדו, הוי אידך המוציא מחבירו, ועליו להביא ראיה בעדים שהיא שלו, ואינו נאמן זה ליטול בשבועה'.
אם אחד מוחזק – זה נקרא שיש לו יותר כח מהשני, ולכן הדין הוא המוציא מחבירו עליו הראייה. איזו ראייה? אומר רש"י: 'עדים' (וכך מדגיש גם רש"י בעמ' ב).

רש"י מפרש כך על סמך התוספתא בתחילת המסכת:

'במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תפוסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן - המוציא מחבירו עליו הראיה'.
בשיעור זה ננסה להבין יותר את הכלל הזה, שהוא כלל יסודי בכל דיני הממונות.

סברת המוציא מחבירו עליו הראיה בתלמוד

כידוע, כלל זה שנוי במחלוקת בין סומכוס לרבנן. אנו פוגשים מחלוקת זו במשנה בראש פרק חמישי של מסכת ב"ק (מו, א): "שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצידה..." במשנה יש שני מקרים:

- (א) שור שהמית פרה, ולא ידוע אם הוולד מת גם כן מחמת השור, או שהשור נגח את הפרה לאחר שהיא ילדה, והוולד מת מעצמו.
(ב) פרה נגחה שור. כידוע, תם משלם מגופו. אם נניח ששווי הפרה לא מגיע לחצי נזק השור. האם ניתן לצרף לתשלום את הולד? לא ידוע אם כשהיא נגחה היא הייתה מעוברת וניתן להשתלם אף מן הולד, או שמא היא כבר ילדה.

במשנה נפסק שהדין הוא: 'יחלוקו'. אומרת הגמ': המשנה היא אליבא דסומכוס, אבל לפי רבנן 'זה כלל גדול בדין - המע"ה'.

ממשיכה הגמ': "זה כלל גדול בדין" – למה נכתב בלשון זו? לרבות אפי' ברי ושמא, שלכאוי יש סברא שהברי עדיף, קמ"ל שבכל זאת המוציא מחבירו עליו הראיה, והמוחזק עדיף.

אפשרות שנייה: לרבות את דעת שמואל שאין הולכים בממון אחר הרוב.

הגמרא מבארת מהיכן נלמד הכלל של המע"ה, ומביאה בתחילה פסוק: "מי בעל דברים יגש אליהם" – יגיש ראייה. לכאוי, בעל הדברים הוא התובע, והוא צריך להביא ראיות.

דוחה רב אשי: 'סברא היא! למה לי קרא? - דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא'.

ביאור הסברא

פשט הדברים – מי הולך לרופא? מי שכואב לו. למי כואב? לתובע, כמובן. הרי הנתבע מרגיש בסדר גמור... 'אתה (התובע) הוא שחסר, אז תביא ראיה'.

אמנם, לכאורה, הסברא רק מסבירה מדוע חובת ההשתדלות היא על התובע ולא על הנתבע, אך מני"ל שצריך דווקא ראיה ולא מקבלים ברי ושמא או רוב?

רבינו יונתן בשטמ"ק מסביר את הפתגם באופן אחר: השאלה היא לא "מי הולך לרופא", אלא מה הרופא עושה? על סמך מה הרופא מטפל בחולה? האם הרופא סומך על רוב וכו'? ודאי שלא, רק על "ראיות" מוכחות ורק אז הוא מטפל. כמו כן בדיינים, רק על סמך ראיות מוצקות ניתן לפעול. אומר רב אשי: דיין הוא כמו רופא - בלי ראיות, הוא לא מטפל!

אולם, לכאורה, צ"ע: מה הכוונה 'סברא היא למה לי קרא'? אתה אמנם טוען שהסברא חזקה מאוד, אבל הרי סומכוס חולק עליך! אז תשתמש בפסוק ע"מ להוציא מדעת סומכוס (וכן כדי להוציא מדעת רב לענין רוב/מדעת הסוברים שברי עדיף להוציא ממון. ע"י תוס' שם).

בשטמ"ק מובאים בשם הרא"ה שני תירוצים:

(א) מדובר במקרה שגם סומכוס יודה שהדין הוא המע"ה (למשל במקום שליכא דררא דמונא).

(ב) פשיטא לרב אשי שהלכה כחכמים עד כדי כך שאפי' לא צריך פסוק ע"מ להוציא מדעת סומכוס.

אמנם, הירושלמי (סנהדרין ג, ח) עוצר בשלב של הפסוק 'מי בעל דברים', ויוצא מכך שזה אכן המקור להמע"ה עפ"י הירושלמי.

מבאר בעל 'מראה הפנים' וכך מבאר גם הפנ"י בדעת רש"י: את עיקר דין המע"ה לומדים מסברא, אך את ההרחבות ביחס לברי ושמא וביחס לרוב לומדים מהפסוק גם למסקנת הבבלי. על כן בגמ' בגיטין (מח, ב) שהמקרה מסתבר כ"ברי ושמא" נקט רש"י על סברת המע"ה שהיא מדאורייתא.

הרב ליכטנשטיין¹⁶ טוען דבר נוסף: הסברא של 'מאן דכאיב ליה...' היא סברא שמשמעותה היא פסיבית. כלומר, ביי"ד לא מתערב בלי ראיות. אולם, הדין של המע"ה לפעמים משמש כדין אקטיבי. כגון, כשתובע ללא ראיות ילך ויוציא מחבירו על דעת עצמו ויתפוס, מסתבר שביי"ד יבואו ויוציאו ממנו ויתנו למוחזק הראשון. מנין לבית הדין הכוח להתערב במקרה כזה? צריך לומר שזה נלמד מהפסוק.¹⁷

יש להעיר בנוגע לסברא עצמה של 'מאן דכאיב ליה' וכו', שמצאנו שחז"ל הוציאו ממנה גם דינים נוספים:

¹⁶ המוציא מחבירו עליו הראיה [1], עלון שבות 163.

¹⁷ יש מקום לדחות, שאחרי שהוכרע הדין שהמע"ה מי שילך ויחטוף הוא גזלן גמור (על פי תורת המשפטים), ולכן יש לבית הדין כח להתערב באופן אקטיבי. בניסוח קצת אחר: כיוון שכך נפסק, אם לא נאכף את זה - לא תהיה משמעות לפסק של המע"ה, וכל היום יהיו חטיפות. בעניין זה נדון בהרחבה בעז"ה להלן בסוגיית 'תקפו כהן'.

יש הלכה שהתובע צריך ללכת אחר הנתבע בנוגע למיקום בית הדין שידונו בפניו. בראשונים יש מספר הסברים לטעם דין זה. הגר"א מסביר שהסברא היא "מאן דכאיב ליה כאיבא..." - אתה צריך ללכת למרפאה, ולא שהיא תבוא אליך.

מקור נוסף לדין המוציא מחבירו עליו הראיה

בספרי (דברים פסקא טז) מובא מקור נוסף לדין המע"ה:

ושפטתם צדק, צדיק בצדקו תובע ומביא ראיות, משל זה עוטר בטליתו וזה אומר שלי היא, זה חורש בפרתו וזה אומר שלי היא, זה מחזיק בתוך שדהו וזה אומר שלי הוא, זה יושב בתוך ביתו וזה אומר שלי הוא, לכך נאמר ושפטתם צדק צדיק בצדקו תובע ומביא ראיות.

מניחים באופן פשוט שאדם הוא צדיק. הטלית אצלי ובא אחר וטוען שהיא שלו, אז בעצם הוא טוען שהמחזיק בטלית איננו כשר, לזה לא מאמינים. לכאורה, זה כעין חזקות כשרות של המוחזק שהוא לא גזלן.

סייגים לדין המוציא מחבירו עליו הראיה

בשולי הדברים, יש לציין שקיימים גם סייגים לכלל של המע"ה:

הירושלמי מסייג את הכלל של המע"ה, ואומר שאם מנהג המדינה באופן מסויים, זה מקליש את הצורך בראיות.

למשל, פועלים שעבדו אצל בעה"ב, והוא טוען עליהם שלא עבדו כראוי, והם טוענים שעבדו לפי המנהג וכו'. לכאורה בעל הבית הוא מוחזק. אעפ"כ המנהג נחשב ראיה.

ישנו סייג נוסף להמע"ה: ישנה תקנת חכמים נגד עבריינים שאע"פ שהם המוחזקים עליהם להביא ראיה, כגון מעשה דמרי בר איסק (להלן לט, ב).¹⁸

סוגי החזקות וכוחן

כשאנו אומרים: "המוציא מחבירו עליו הראיה" – עלינו להגדיר מי נחשב מוציא ומי נחשב מוחזק?

ישנה חזקה שמה שתחת יד האדם - שלו הוא. מאידך, ישנה חזקת מרא קמא (הבעלים האחרון הידוע, ואע"פ שהחפץ אינו ברשותו כרגע).

נציג דוגמה לשימוש של סוגיית הגמרא בשתי חזקות אלה:

ישנה משנה בפרק שמיני: המחליף פרה בחמור בקניין חליפין, ומשך את החמור ואח"כ נמצאת הפרה עם ולד בצידה - למי שייך הולד? ראשית, הגמרא (ב"מ ק, א) מציעה שנסתכל על מיקומו של הולד בשעה שהתעורר הספק, ועל פי זה נכריע (דומה לחזקה מה שתחת יד האדם).

¹⁸ אמנם, הראשונים שם דנים בגבולות של הכלל הזה, כי מוכרח להיות לכך גבול, שהרי עכשיו יוכל כל אחד לבוא ולתבוע אנשים כאלה.

הגמרא מעמידה ב'דקיימא באגם', שאינו שייך לאף אחד מהם, ואז מציעה הגמרא ללכת עפ"י חזקת מרא קמא. כלומר, בשלב ראשון הולכים לפי המוחזקות של מי שהחפץ תחת ידו. בשלב שני עוברים לחזקת מרא קמא, אך בכוחן של שתי החזקות להפעיל את הכלל של המוציא מחבירו עליו הראיה.

רואים מכאן שישנם סוגי חזקות שונות.

האחרונים דנו במשמעות הדין שהולכים עפ"י מוחזקות: השאלה היא האם מוחזקות באה לשכנע בבעלותו של התנבע, או שזה בא להגיד לבי"ד - אסור לכם להתערב בכלל. כיון שאין לכם מספיק הוכחות, עליכם להשאיר את הממון אצל המוחזק. בלשון האחרונים זה נקרא: האם החזקה 'מבררת' או 'מנהיגה', או בלשון אחרת: האם זו הכרעת וודאי או הכרעת ספק.

ה'נתיבות' (ביאורים עה, ד) כותב שישנם שני מיני חזקות:

(א) חזקה מבררת. (חזקה זו גם נלמדת מפסוק).

(ב) חזקת ממון. (סברא - אם אין ראיות, לא ניתן לקחת).

לפי דברי ה'נתיבות' נראה שהחזקה פה היא כהוראה לביה"ד לא להתערב מבלי שישנן ראיות מספיקות. נראה מדבריו, שבגלל שחזקת ממון היא רק מסברא, לא ניתן להגיד לביה"ד לפסוק עפ"י חזקה זו, אלא רק לא להתערב.

במקרה של 'מחליף פרה בחמור', השאלה היא באיזה דקה הוולד נולד – קודם מעשה המכירה או אח"כ. האם החזקה של 'ברשותו' ביררה את זה? ודאי שלא. אם כן, פשוט שהחזקה הזו אינה מבררת. כך הוא הדבר גם בנוגע לשאלה אם הוולד נולד לפני הנגיחה או אחריה. וכן בנידון של ספיקא דדינא שאומרים 'מספיקא לא מפקינן ממונא והיכא דקיימא תיקום', או בכל מקרה של ספק אם נוצר חיוב מאדם שהוא מוחזק לאדם אחר, שהדין הוא שלא מוציאים מהמוחזק במעות - האם המוחזקות מבררת מה קרה? היא מבררת מה ההלכה? ברור שזו רק הנהגה - א"א להוציא ממוחזק בלי ראייה מספקת.

כך אומר 'נתיבות המשפט': חזקת ממון הנלמדת מסברא אינה מבררת את האמת, בניגוד לחזקת הגוף ושאר חזקות, שהן חזקות מבררות ונלמדות מפסוק.

עם זאת, האחרונים דנו בנוגע לחזקה שמה שתחת יד האדם שלו – האם היא מבררת או לא?

בעיון בסיפור נסכא דרבי אבא (בי"ב לג, ב) נראה שחזקה מה שתחת יד האדם שלו מבררת, כי הרי אתה מניח שמי שחטף ממנו הוא גזלן, אפי' שטוען 'דידי חטפתי'...¹⁹

אמנם, יש ראיות נוספות:

בגדרות צאן, בכלים העשויים להשכרה, וכן באומן המתקן כלים אומרת הגמרא שאין בהם חזקה שמה שתח"י של אדם שלו, כיוון שיתכן שבאו לידו לא בגלל שהוא הבעלים אלא בגלל שהוא שואל/שוכר/מתקן או שכיוון שדרכן לילך ללא הבעלים ייתכן שהכניסם לרשותו.

¹⁹ אמנם, יש לדון בזה כנ"ל, משום שיתכן שמכיוון שההנהגה היא שאין יכולים להוציא ממוחזק בלי ראייה, ממילא מי שמוציא הוא גזלן.

מדוגמאות אלה מוכח שחזקה שמה שתחת יד האדם שלו חלה רק כאשר ישנו היגיון, שהיא אכן מבררת את בעלותו. אחרת, לא מובן מדוע אנו מגבילים אותה במקרים אלה.

מחלוקת החת"ס והנו"ב

ה'חתם סופר' (ח"ג אבן העזר א' סי' פ) כותב שיש שני סוגים של חזקות: הראשונה היא 'חזקת מנהג' – אשה המתנהגת מנהג אם לילדים, אזי הם הבנים שלה. ואם ביום מן הימים הבן יבוא עליה, ודאי שנתייחס לכך כאילו אנו יודעים בוודאות שהוא הבן שלה, ולכן אפילו נסקלים זה על זה.

זו ודאי חזקה מבררת.

אמנם החזקה השנייה, 'והיא גרועה מן הראשונה', היא 'חזקה דמעיקרא'. כלומר, אם יודעים שהיתה מציאות נתונה, ואין לנו סברא לומר שהשתנתה המציאות, לא נאמר שהשתנתה, אלא נשאיר הדברים כהווייתם. אומר הרמב"ם בפירוש המשנה (נזיר ט, ב), שאל"כ אין אפשרות להתנהל בעולם כלל.

לדעת ה'חתם סופר' חזקת מרא קמא גם כן מבוססת על 'חזקה דמעיקרא', אבל המושג 'חזקה מה שתחת יד אדם שלי' – לא ידעתי לה מקום ולא שום סברא. לדבריו, 'אינו חזקה כלל רק ספיקו עצום כל כך עד שאין אדם יכול להוציא ממנו בלי ראייה ברורה'. כלומר, אין בכלל חזקה כזו 'חזקה מה שתחת יד אדם שלי', אלא זה רק אומר כמו בסוגיא בב"ק – אנחנו לא יודעים מה לעשות, יש פה ספק גדול, על כן אם תרצה להוציא החפץ מתחת יד האדם תצטרך ראיות ברורות, שאפי' רוב וברי לא יספיקו. בכל אופן, לרגע לא הגדרנו את החפץ כשייך לבעלים כתוצאה מהחזקה.

אמנם, מקשה החת"ס על עצמו מהדין, שאם מלווה בא לגבות מנכסי לווה ואז אומר הלווה 'החפץ הזה הוא לא שלי', אנחנו אומרים 'חזקה מה שתחת יד אדם שלי', והלווה משקר וסתם רוצה להבריח את החפץ מהמלווה. לכאורה, מוכח מכאן לא כמו שאמרנו – הנה רואים שחזקה מה שתחת יד אדם שלו זו חזקה מבררת.

מתרץ החתם סופר: שם המוחזק בחפץ אינו הלווה, אלא המלווה! הרי החפץ הזה משועבד למלווה, אז בעצם הוא ברשותו. על כן על הלווה שרוצה להוציא ממנו להביא ראיות!

החת"ס מביא ראייה לדבריו מדיני עגונות:

אמרו חז"ל שלא להתיר עגונה על סמך כליו של המת אפילו כאשר מזהים אותם ויודעים מי הבעלים שלהם, כי חוששים לשאלה. כלומר, אין להניח על סמך זיהוי הכלים שמסתמא המת הוא מי שאנו מכירים כבעל הכלים, כיוון שייתכן שהכלים לא שייכים לאדם שהם תחת ידו אלא לאדם אחר. ואמאי? נאמר חזקה מה שתחת יד אדם שלי! אלא אנו רואים שהחזקה הזו היא התנהגותית רק בשאלה אם להוציא ממנו בלי ראייה, אבל לרגע לא מבורר לנו שאכן הכלים שלו, ולכן לא נברר על פיה אם האדם מת או לא ונתיר אשת איש (כלומר זו אינה חזקה מבררת אלא הנהגה).

ה'ניודע ביהודה' סבר אחרת לגמרי מהחתי"ס :

ה'ניודע ביהודה' (מהדו"ק אבן העזר ס"י מד) מקשה בצורה ההפוכה בדיוק מהחתי"ס! למה לא נתיר את העגונה? מדוע חוששים לשאלה. הרי קיי"ל שחזקה מה שתחת יד אדם שלו, והרי זו חזקה "אלימתא" ואף נגד מיגו! (ראה הדין בשו"ע לעיל).

ומתוך, שהסיבה שחוששים לשאלה היא שיש כנגד החזקה חזקת איסור, כיוון שהאישה בחזקת אשת איש והבעל בחזקת חיים, על כן לא סמכינן על החזקה שמה שתחת יד אדם שלו, אבל בעיקרון היא אלימא טובא וסמכינן עלה. ממילא נפק"מ בהלכות עגונות - במקרה שנרע את חזקת ה"אשת איש" של האישה. לדעת ה'ניודע ביהודה', נוכל להתירה מעגינותה על סמך חזקה מה שתח"י שלו, אך לדעת ה'חתי"ס סופר', עדיין תהיה אסורה.

עכשיו נחזור למקרה של גודרות וכדו', ונתבונן בו לפי הדעות השונות :

הגמרא אומרת ביחס לגודרות וכלים העשויים להשאיל ואומן שאין להם חזקה. הסיבה היא שבמקרים האלה חסר בירור שזה של המחזיק, כיוון שדרך העולם להשאילם/לתת לתיקון/שהולכים בלא הבעלים.

לפי ה'ניודע ביהודה', דברי הגמרא מאוד מובנים - כיוון שהחזקה מה שתחת יד אדם שלו זה היגיון שאומר אם זה אצלך זה שלך, במקום שיש ריעותא, כגון כלים שדרך להשאיל - אין היגיון מברר שזה שלך בהכרח, שהרי ייתכן מאוד ששאלת, ולכן אין לך חזקה.

אבל לפי ה'חתי"ס סופר' קשה - אמאי לא נאמר חזקה גם בגודרות? הכלל של החתי"ס הוא שפשוט לא מוציאים ממוחזק, ובכל מקרה החזקה לא מבררת, אז למה כשאני מחזיק גודרות מוציאים ממני - מה בכך שאין בירור?

אבל אולי נשאל גם על ה'ניודע ביהודה': אז מה אם במקרים הנ"ל אין חזקה מבררת? בכל זאת לא נוציא מידי האדם כמו בסוגיא בב"ק שלא מוציאים מאדם גם כשהחזקה לא מבררת! כלומר, נכון שאין לו חזקה מה שתחת יד אדם שלו, אבל יש לו מוחזקות פשוטה, ומדוע מוציאים ממנו ללא ראייה?

ויש לומר שברור שבמקרה של 'גודרות' מדובר באדם שיש לו תביעה אמיתית על הצאן, ולא סתם באדם מן הרחוב, שהרי ברור שאם אני מחזיק בגודרות ובא סתם אדם וטוען שזה שלו - הדין הוא שהמע"ה (כמבואר ברש"י הראשון שנכון גם לגבי רוכב ע"ג בהמה). לכן צריך לומר שמדובר בגמרא במקרה שהתובע הוא ה'מרא קמא' של הגודרות האלה.

אז מה קורה אם יש לנו מר"ק אל מול מוחזק?

בדרך כלל, במקרה שכזה באה חזקה מה שתח"י של אדם שלו, ובאמצעותה המוחזק גובר על המרא קמא (שהרי מסתבר שקנה אותו וכו'), אבל, אומרת הגמרא: במקרה של גודרות וכו' - מרא קמא גובר.

טעם העניין מובן לפי הנו"ב: הסברא הפשוטה של חזקת מרא קמא היא - אם זה היה שלך אתמול, זה שלך גם היום.²⁰ מוחזק גובר על חזקת מר"ק לפי הניודע

²⁰ יש להעיר, שמוחזק גובר על מרא קמא רק במטלטלין ולא בקרקעות עד ג' שנים.

ביהודה, כיון שמוחזק זו טענה מאוד טובה, אשר יוצרת בירור שגובר על הבירור של מר"ק. אולם, בגודרות ובמקרים הנ"ל הבירור לא חזק, ולכן המר"ק גובר. לעומת זאת, לפי ה'חתם סופר' ההבדל לא מספיק ברור, שהרי בכל המטלטלין אין בירור, ובכ"ז המוחזק גובר, אז מאי שנא גודרות שבהם גובר מרא קמא על החזקה?

צריך לומר כך: לפי החת"ס, חזקה מה שתח"י של אדם שלו מעוררת לי ספק, וברגע שיש ספק אני פשוט לא עושה כלום בגלל שאין לי ראיות מספיקות להוציא ממוחזק (מרא קמא זה לא מספיק ראייה כשיש מוחזק), ולכן החפץ נשאר ביד המוחזק. בגודרות או כלים שדרכן להשאיל, המוחזקות לא מעוררת שום ספק, כי יש לי הסבר למה הם מוחזקים, ולכן ברגע שבא מרא קמא - כבר אין לי ספק! לא מתחיל הדיון בכלל, החפץ הזה כנראה של מרא קמא ולא של המוחזק, וממילא אין משמעות לחזקה.

במקרה של מחליף פרה בחמור:

כפי שהזכרנו, רואים בגמרא שאלמלא התירוץ של קיימא באגם היתה החזקה גוברת על מרא קמא (שהרי רק אחרי שהעמדנו שהבהמה באגם, שאלנו: 'ונוקמא בחזקת מר"ק') - למה החזקה שם גוברת על מרא קמא?

לפי החתם סופר, הדין מובן כמו כל חזקה מה שתח"י שלו, כיון שיש ספק, אך לנודע ביהודה צ"ע, שהרי החזקה שם לא מבררת כלום בשאלה מתי נולד הוולד, וא"כ היא לא חזקה מבררת ומדוע היא גוברת על מר"ק?

מתרצים האחרונים: שם יש 'דררא דממונא' (תוס'): ספק שמתעורר מצד המציאות). במקרה שיש 'דררא דממונא', חזקת מרא קמא הורעה ע"י מקרי המציאות, ולכן לא צריך חזקה מבררת, וכל חזקה פשוטה גוברת על מר"ק (עיינו שם בדברי הר"ן).

חזקת מרא קמא

קונטרס הספיקות (א, ה) מסביר בשתי דרכים מה הסיבה ללכת אחרי מרא קמא. א) חזקת מרא קמא נלמדת מחזקה דמעיקרא באיסורין, ולמדים מאיסורים לדיני ממונות. לפי"ז מדובר בחזקה מדאורייתא עם "תוקף דאורייתא", ולכן חזקת מרא קמא הוי חזקה "מעולה".

אמנם, אם כן, קשה אמאי פליג סומכוס ואומר שחולקים: האם סומכוס חולק על חזקה דמעיקרא באיסורים? ומתרץ קונטרס הספיקות, שלסומכוס אולי נאמר ששניהם חולקים, כיוון שממון המוטל בספק מוגדר כממון ששניהם מוחזקים בו במידה שווה, והוי חזקת ממון שאין מר"ק יכול להוציא ממנה.

כפי שקוה"ס מזכיר בעצמו, יש לדון בהסבר הזה כיוון שיש מקומות שלא לומדים מאיסורים לממונות (עי' שיעור מספר 2).

בנוסף, לפי התירוץ הזה חזקת מרא קמא היא חזקה בפ"ע, שלא נצרכת לסברת 'דכאיב ליה כאיבא...!'

(ב) חזקת מרא קמא היא ממש מעין חזקת ממון – כמו שבחזקת ממון אין מוציאים בלי ראיה מהמוחזק, כך אין מוציאים מהבעלים הידועים האחרונים בלי ראיה, כי הוא המוחזק לנו כבעלים עד היום. ואף שהוא עומד באגם וכו' – כבבית גנזיו של הבעלים איתא והמע"ה.

לפי זה, גם חזקת מר"ק מבוססת על 'מאן דכאיב ליה כאיבא'. כלומר, בפשטות זה של המר"ק עד שתוכיח להיפך, אבל אין לי בירור ממשי שזה עכשיו שלו. קונטרס הספיקות כותב שלכך דעתו נוטה.